For Freedom and Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 249 — CLEVELAND 3, O., WEDNESDAY MORNING, DECEMBER 28, 1955 — ŠTEV. LV — VOL. LV

Sv. oče je pozval na prepoved vsega atomskega orožja

V svoji poslanici je naslikal grozote, ki bodo zadele človeštvo, če se ne ustavi v tej tekmi.

VATIKAN. — V petek je papež Pij XII. svaril pred nevarnostjo nadaljnih atomskih detonacij ter pozval države na prepoved preizkuševanj in uporabe vsega atomskega in vodikovega orožja. Toda sv. oče je poudaril, da mora biti ta prepoved podprta po istočasnem sporazumu za učinkovit sistem nadzorstra, kontrole in razorožitve.

V svoji letni božični poslanici svetu je papež izjavil, da je zdaj usoda vsega človeštva na kocki.

Sv. oče je v svoji poslanici naslikal strašno sliko grozot, ki čakajo človeštvo, ako se ne omeji atomske sile za miroljubno uporabo.

Ne da bi imenoval predsednika Eisenhowerja po imenu, je sv. oče podprl njegov načrt za vzajemno nadzorstvo tega strahovitega orožja.

Papeževa poslanica je bila oddajana svetu v 29 jezikih preko sedmih radijskih omrežij.

Tekam vsega njegovega 45 minut trajajočega govora je bil papežev glas čist in krepak. Lani ob tem času je bil tako bolan, da ni mogel osebno oddajati svoje božične poslanice.

MNOGO SMRTNIH NESREČ PREKO BOŽIČA

V TEKU dolgega božičnega "week-enda" se je primerilo v Združenih državah rekordno število prometnih nesreč.

Ko to pišemo še ni štetje teh nesreč popolnoma končano, vendar se bliža njihovo število že številki 600, kar pomeni, da je prišlo na uro več kot sedem smrtnih nesreč.

Zadnje številke izkazujejo najmanj 581 smrtnih nesreč ljudi, ki so bili ubiti v avtomobilskih nezgodah od 6. ure zvečer v petek pa do ponedeljka opolnoči. To je najvišje število prometnih smrtnih nesreč, ki so jih doslej zaznamovali tekom božične sezone.

Na prvem mestu je država Texas s 53 prometnimi smrtnimi nesrečami; za njo pride Kalifornija s 47; Michigan 40; Ohio 38 in država New York 26.

Vseh smrtnih nesreč v tem času, pa je bilo zaznamovanih — 745.

DELAVCI ZA REPUBLIKANCE?

WASHINGTON. — Senator C. Potter, republikanec iz Michigana, je izjavil, da bo republikanska stranka ob prihodnjih volitvah dobila več delavskih glasov kot običajno, kajti ljudje da volijo tako, "kakor je boljše za njihovo denarnico."

Vremenski prerok pravi:

Danes in ponoči deloma oblačno in bolj toplo.

Novi grobovi

Martin Repar

V ponedeljek popoldan pripeljan v St. Alexis bolnico, je umrl v torek zjutraj ob 6 uri Martin Repar, star 85 let, stanujoč na svojemu domu 1162 E. 60. St. Rajni je bil doma iz vasi Kamnik, fara Preserje, Notranjsko, bil je brat Jožeta, ki je umrl pred 6 leti Starejši rojaki iz teh krajev, se bodo spominjali obeh, da sta bila neutrujena gozdarja v Preserski fari, katerih ni ustavilo nobeno vreme in jima ni bilo preteško nobeno še tako veliko gozdarsko delo. V gozdove in na borovniško postajo so bili njuni dnevni poti. Martin je bil tukaj okrog 50 let in je delal v Willard Storage Battery 22 let. Poročil se je z vdovo Rose Cvelbar pred 34 leti. Poleg soproge zapušča nečaka in nečakinjo: Jože Repar in Mary Gerbec. Bil je očim Franku Cvelbarju. Bil je upokojen pred 22 leti. Bil je član društva št. 5, SMZ. Truplo bo položeno na mrtvaški oder danes ob 5 uri pop. v Grdinovemu pogreb. zavodu E. 62. St. Pogreb bo v petek v cerkev sv. Vida ob 9:30. Pokopan bo na Kalvarijo.

Bomba v cerkvi, kjer je imela eksplodirati med svetim opravilom

Človek, ki je položil bombo, je izjavil, da je storil to zato, ker papež ne izobči iz Cerkve atomskih znanstvenikov.

PARIZ. — Neki pek, ki imenuje samega sebe "božja roka", je v ponedeljek priznal, da je na božični dan položil časovno naravnano bombo v baziliko sv. Srca.

Policija je aretirala to "božjo roko" v osebi 45 let starega Daniela Havasa 24 ur po odkritju bombe, ki je tik-takala v vazi vijolic.

Havas je mirno priznal, da je položil bombo tja zato, ker papež Pij ni izobčil iz Cerkve znanstvenikov, ki se ukvarjajo z atomskim raziskovanjem.

Bombo so odkrili deset minut pred časom, ko je imela eksplodirati. V bližini mesta, kjer je bila bomba, je klečala in molila gruča ljudi.

Havas je dalje dejal, da je hotel z bombno eksplozijo dokazati svetu nevarnosti, ki jih povzročajo znanstveniki z atomskimi bombami. Havasa je policija zaprla pod obtožbo, da je hotel uničiti z eksplozivami javno poslopje.

Preds. Eisenhower se je posvetoval z državnim tajnikom

Predsednik deluje zdaj na svoji poslanici o stanju Unije, ki bo v torek prečitana kongresu.

WASHINGTON. — V ponedeljek se je predsednik nad eno uro posvetoval z državnim tajnikom Dullesom, nakar je nadaljno uro delal s svojim štabom, popoldne pa je počival.

Dulles je prišel v Belo hišo ob pol-enajstih dopoldne. Ob svojem odhodu je dejal časnikarjem, da pe govoril s predsednikom o kakih petih tekočih zadevah.

Predsednik Eisenhower deluje sedaj na svoji poslanici o stanju Unije, ki bo prebrana kongresu, ko se bo prihodnji torek sestal k svojemu zasedanju.

Trije predsednikovi vnuki so bili v ponedeljek še vedno v Beli hiši, kamor so prišli s svojim očetom, majorjem Johnom Eisenhowerjem in svojo materjo, majorjevo ženo, za božične praznike. Major John in njegova žena sta odšla v nedeljo nazaj na svoj dom, dočim so otroci ostali pri svojih starih starših.

Kardinal Spellman je končal božičevanje v Južni Koreji

TOKIO. — Kardinal Spellman je odletel v ponedeljek nazaj v Tokio, ko je daroval o Božiču v Koreji pet sv. maš.

Kardinal, kil je prebil letos že svoj peti Božič med ameriskimi vojaki v Koreji, se je rokoval najmanj s 5,000 ameriškimi vojaki. Preden je odpotoval, je bil na kosilu gost korejskega predsednika Rheea in njegove soproge.

Stavka strežajev na Dunaju

DUNAJ. — V 23 dunajskih hotelih in 100 najboljših restavracijah so zastavkali strežaji, ki zahtevajo kot božično darilo en teden posebne plače. Za enkrat so zastavkali samo strežaji v najboljših hotelih in restavracijah, toda ni dvoma, da bodo zastavkali tudi po ostalih, če ne bo njihovi zahtevi ugodeno.

Modre besede delavskih voditeljev

Tri arabske države so postavile svoje sile pod skupno komando

Za poveljnika egiptsko-saudsko-arabskih čet je bil imenovan gen. Abdel Hakim Amer.

KAIRO, Egipt. — Države Egipt, Saudska Arabija in Sirija so v ponedeljek postavile svoje oborožene sile pod eno samo in skupno komando.

Trem državam Arabske liige pa ni uspelo, da bi pridobile tudi Jordanijo z njenimi 20,000 vojaki ter jo obdržale izven bagdadskega pakta.

Poulradni viri naznanjajo, da Jordanija ne bo sprejela njihove ponudbe finančne pomoči, ki naj bi nadomestila britansko finančno pomoč, in da se vsaj začasno ne bo pridružila bagdadskemu paktu.

Vlada Saudske Arabije je naznanila v Kairu, da je postal general Abdel Hakim Amer poveljnik skupnih egiptsko-saudi-arabskih in sirijskih čet, združenih v novem skupnem obrambnem paktu.

Da bi omenjene tri države obdržale Jordanijo izven bagdadskega pakta, so skupno naznanile, da so pripravljene nadomestiti finančno pomoč, ki jo daje zdaj Velika Britanija Jordaniji.

MNOGO DIMA

WASHINGTON. — Department za poljedelstvo naznanja, da so Amerikanci pokadili leta 1955 383 bilijonov cigaret, kar je približno 4 odstotke več kot leto poprej. Pričakujejo, da bodo v letu 1956 še več cigaret izpremenili v dim.

Rešitev na morju

TOKIO. — Ameriški helikopterji so pobrali z morja 22 Japoncev z neke razbite ladje, ki se je pozneje v viharju pogreznila, neki ameriški rušilec pa je rešil tri ribiče z neke ribiške barke.

Rodovitna žena

INNSBRUCK, Avstrija. Marija Kristler, 45 let stara žena v vasi Toblach, je porodila že svojega 21. otroka. Vsi, razen enega, so ostali pri življenju.

George Meany, predsednik AFL-CIO, napada one liberalce, ki so slepi in gluhi v očigled komunističnih grozot. – Walter Reuther pa pravi, da ni dovolj, če dajemo svetu zgolj gospodarsko in vojaško pomoč, ne da bi mu dali tudi moralno silo.

Samo z moralno močjo bomo usposobljeni voditi svet v boljše življenje, je rekel Reuther.

NEW YORK. — George Meany, predsednik AFL-CIO, je ostro napadel one amer. liberalce, ki nočejo videti nevarnosti komunizma. Svoje zadevno mnenje je podal ob priliki, ko je prejel letno nagrado za socialno pravico od National Religion and Labor Foundation.

Čast te nagrade je Meany delil z Walterjem Reutherjem, — zadnjim predsednikom CIO.

"Zdi se, da je vse preveč ljudi v svobodnem svetu izgubilo svojo sposobnost moral. zgražanja nad komunizmom", je rekel Meany.

"Mi v demokratskem taboru moramo zavzeti bolj bojevito moralno zadržanje. Povzdigniti moramo glas svojega protesta proti brezbožnim dogmam in odvratnim zločinom, ki jih izvaja moskovski komunizem. Jaz ne poznam nič bolj pozitivnega in bolj konstruktivnega, kakor je splošni boj proti temu raku na telesu moderne družbe.

Slepi in gluhi liberalci

"Zaskrbljen sem nad dejstvom, da je v tej deželi mnogo ljudi, ki se smatrajo za liberalce, slepih in nemih glede sovj. koncenracijskih taborišč.

"Ti ljudje nimajo nikoli besede graje za komunistično-imperialistično destrukcijo narodne neodvisnosti in demokratskih pravic stotine milijonov ljudi v Aziji in Evropi."

Zatem je Meany opozarjal na prizadevanje zapadne diplomacije, da bi "raztrgala" čarter Zdr. narodov z barantijo za pripust komunističnih držav v to svetovno organizacijo.

"Ali smo res že tako daleč, da je moralni duh svobodnega sveta tako šibak, da ne ugotovi, da je ta barantija "apizanje" najhujše vrste?" je vprašal delavski voditelj.

Nato je ožigosal kot sramotno in obžalovanja vredno komunistično zadržavanje tako imenovanih vojnih ujetnikov, ki ji Sovjetska zveza še vedno, polnih 10 let po končanju vojne, drži v svojih taboriščih, mesto da bi jih že davno osvobodila, kakor so storile vse ostale države.

"Človek bi pričakoval, da bodo resnični liberalci z gnevom protestirali proti komun. postopanju s temi vojnimi ujetniki kakor tudi z drugimi ljudmi, ki so njihovi nasprotniki in ki jih po cele tedne prevažajo v živinskih ali tovornih vagonih, kakor živino ali vreče krompirja."

Izjave Walterja Reutherja

Reuther pa je rekel:

"Delavsko gibanje gradi svet, v katerem bo sleherni človek sojen po onih vrednotah, po katerih morajo biti sojeni ljudje", je dejal.

"Veliki izziv, ki je pred nami, ni tehnološki. Inženirji in znanstveniki so nam dali orodje in pripomočke, s katerimi lahko gradimo boljši svet, dali so nam pa tudi orožje za lastno uničenje. Vprašanje je moralno — ali naj izgradimo boljši svet ali naj se poslužimo orožja in uničimo svet?"

Nato je opozoril na vrzel, ki zija med fizičnim in moralnim napredkom ter naglasil, da je eden naših največjih problemov, da ustvarimo ravnotežje med znanostjo in moralnostjo.

Upravičeno zgražanje

Potem je naglasil svoje zgražanje nad izjavo nekega senatorja, katerega ni z imenom imenoval in kateri je predlagal, da bi se naša odvišna živila sežgala, dočim milijone ljudi na svetu strada.

"Če bi mi s temi živili nahranili gladne ljudi, bi s tem dobili v roke moralno orožje, ki bi bilo mnogo bolj silno kakor je atomska bomba."

"Ni dovolj, da dajemo svetu zgolj vojaško in gospodarsko pomoč! Dati mu moramo tudi moralno moč, kajti samo tedaj se bomo usposobili za voditelje svobodnega sveta!"

NAJNOVEJŠE VESTI

WASHINGTON. — Predsednik Eisenhower bo odpotoval danes z letalom za dva tedna na jug in na odpočitek na soncu. Šel bo v Key West, Fla., kamor je često zahajal na odpočitek bivši predsednik Truman.

SHARON, Pa. — Delavci pri Westinghouse Elektric Corp., ki so si skozi linije piketov izborili pot v tovarno na delo, so ostali po delopustu v tovarni, ker je bila nevarnost, da bi jih zunaj piketi napadli. Pri tej družbi je namreč v teku stavka.

ST. LOUIS. — Včeraj so našli v njihovem stanovanju mrtve tri starejše brate. Vzroka njihove tajinstvene smrti še niso dognali. Ko je policija vdrla v njihov dom, jih je našla tam mrtve. V hiši ni bilo nikakega znaka nasilja ali uhajajočega plina.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

V bolnišnici—

Angela Burja s 156. ceste se je pretekli teden podala v Euclid Glenvile bolnišnico. Pred komaj dvema mesecema ji je umrl mož. želimo ji skorajšnjega okrevanja in zdravja!

Rojenice—

Mr. in Mrs. Elmer John Perse, 28836 Chardon Rd., se je rodila prva deklica, ki bo delala družbino trem starejšim bratcem. S tem je postal Frank Krašovec z Addison Rd., četrtič stari oče, — Mr. in Mrs. John Perse, 28836 Chardon Rd., pa osmič stari oče in stara mati. Čestitamo!

Na obisku—

Včeraj sta se oglasila v našem uradu Mr. in Mrs. John Kastelic, 228 Sorauren Ave., Toronto, Kanada. Ustavila sta se pri Mr. in Mrs. Louis Russ na 14306 Westropp Ave. Pozdravljata svoje prijatelje in znance v mestu.

Pismo ima v uradu—

V uradu ima pismo Mr. Ivan Mlečnik. Piše mu Frank Škerjanc iz Lyndena, Wash.

Nov odbor—

Društvo Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ ima za leto 1956 sledeči odbor: predsednik Mike Vidmar, podpreds. Charles Lagerski, tajnik - blagajnik Frank Brinovec, 5609 Bonna Ave., tel. EN 1-2061, zapisnikar Matthew Penko; nadzorni odbor: Josephine Hrvat, Frances Lagerski, Jane Shray, vratar Frank Brancelj, zastopnik za Klub društev SND Mike Vidmar, zastopnik za delniško konferenco SND John Susnik, zdravniki društva so vsi slovenski zdravniki. Seje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 dopoldne v SND na St. Clair Ave., v starem posloju.

Nov odbor—

Podružnica št. 41 SŽZ ima za leto 1956 sledeči odbor: duhovni vodja Rev. Matija Jager, predsednica Frances Jamnik, podpredsednica Mary Cerjak, tajnica Ella Starin, 17814 Dillewood Rd. tel. IV 1-6248, blagajničarka Rose Pujzdar, zapisnikarica Anna Rebol; nadzornici Julia Bolka in Nellie Pintar. — Seje so vsak prvi torek v mesecu v Slov. del. domu na Waterloo Rd., soba št. 3.

Silvestrovanje—

Klub madžarskih novonaseljencev vabi novonaseljence vseh drugih narodnosti na silvestrovanje v hotel Statler v soboto zvečer. Začetek ob 9:30. Za podrobne informacije pokličite — RI 4-0296.

Dr. Kern iz mesta—

Zdravnik dr. F. J. Kern bo odsoten iz urada do torka, 3. januarja.

Barvne slike in pesmi—

To dvoje nam bo danes zvečer ob pol osmi v cerkveni dvorani sv. Vida nudil Rev. Vinko Zaletel na zadnji večer svojega bivanja v Clevelandu. Lepote in zanimivosti Amerike, katerih še niste videli in koroške narodne in božične pesmi. Vsi iskreno vabljeni, ne bo vam žal večera!

PREKO BOŽIČA se je smrtno ponesrečilo v prometnih in drugih nesrečah vsega skupaj 782 ljudi. — Ob novem letu je pričakovati nadaljnih številnih žrtev.

NEW YORK. — Ameriške univerze in kolegiji so dobili v letu 1955 — $507,000,000 daril in druge pomoči.

Važnost obdržanja Jugoslavije izven območja Sovjetske zveze

Iz važne debate v ameriškem kongresu o potrebi ali nepotrebi pomoči Jugoslaviji, zabeležene v Kongresnem rekordu, odkoder jo je prevedel "Pregled" v New Yorku, objavljamo danes sledeč zanimiv odlomek:

Stassen: "Rad bi poudaril tukaj, da je razprava, ki je v teku, izredno pomembna. Sodim, da bi bila tragična zmota, če bi kongres izbrisal Jugoslavijo iz spiska držav, deležnih naše pomoči. Dovolite mi, da postavim neko predpostavko in jo logično izpeljem do zaključka. Zna se zgoditi, da bo najpomembnejša dividenda, ki jo bomo dobili iz našega programa vzajemne pomoči, dozorela vprav v Jugoslaviji. Zakaj to trdim? Naš največji sovražnik je komunizem pod vodstvom Kremlja. Doslej je bi Kremelj monolitična centralna zgradba surove sile in vsaka stranpot se je smatrala za smrtni greh. Z brezobzirnimi čistkami od vrha do tal se jim je posrečilo, da so ohranili to središče svoje moči in g a obdali z najmodernejšo atomsko orožarno. Postali so nevarni za ves svobodni svet. Uspeh ameriškega programa v Jugoslaviji, neokrnjena neodvisnost Tita, negotovost, kaj lahko iz tega sledi za varnost njihovih meja, francosko - nemški sporazum, nanašajoč se na zapadno obrambno zvezo, vse to je nagnalo vrhovne poglavarje Sovjetske zveze, da so romali v Jugoslavijo in da se poklonijo šefu tiste jugoslovanske vlade, s katero so Amerikanci vsa ta leta sodelovali. Sovjetski režim je izkazal najvišjo čast in spoštovanje največjemu komunističnemu krivovercu. — Vprašam vas, kako bo to učinkovalo za železno zaveso? Kako bo to učinkovalo v Bolgariji, Romuniji, Ukrajini, na Poljskem? Nikdo ne more tega prerokovati. Toda to dejanje je sprostilo sile, ki so nasprotne monolitnemu kremeljskemu režimu. In to je izredno važno! Priznam, da bodo morda mogli ukrotiti sile, ki jih je njihov ponižni obisk pri Titu sprostil. Sodim, da to ne bo lahek posel. Toda eno mi je jasno iz vsega, kar mi je znano o komunističnem sistemu, o njegovih naporih, da ohrani svojo monolitost, in o tem, da je vprav to njihovo monolitno središče največji izvor njihove moči in nevarnosti za svobodni svet —— namreč da so sprožili sile, ki jim znajo delati velike neprijetnosti v notranjosti njihovega ozemlja. Zato pravim: Dokler bodo Tito in njegova vlada kazali, da hočejo ostati neodvisni in dokler nam bodo zatrjevali, da hočejo ostati prijatelji Zdr. držav, tako dolgo je v interesu Združenih držav, da te politike ne spreminjamo, čeprav Jugoslavija normalizira svoje odnošaje s Sovj. zvezo. Ta program ni žel uspehov samo na področju, ki sem ga pravkar omenil, — ampak tudi v notranjosti Jugoslavije same, kjer se vse razvija v smeri večje verske svobode, večje svobode za kmeta in večje svobode za trgovca. Tako lahko pokažem na ugodne razvoje v notranjosti Jugoslavije in na svetovnem pozorišču. Zakaj naj bi torej motili to sodelovanje z ukinitvijo pomoči, ki jo dajemo Jugoslaviji?"

* * *

Prihodnjič bomo navedli, kaj so na te Stassenove ugotovitve odgovarjali zvezni kongresniki.

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and the first week in July

General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA

Za Zed. države $10.00 na leto; za pol leta $6.00; za četrt leta $4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav $12.00 na leto. Za pol leta $7.00, za tri mesece $4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States $10.00 per year; $6.00 for 6 months; $4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States $12.00 per year; $7 for 6 months; $4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

83 No. 249 Wed., Dec. 28, 1955

Posarje

Pred par tedni si je Posarje zopet priborilo mesto med svetovnimi dogodki, seveda samo za par dni, kot se to spodobi svetovim dogodkom. Posarci so imeli volitve v svoj državni zbor; ker je dežela majhna, saj nima niti milijona volivcev, je razumljivo, da se za te volitve ni nihče dosti brigal. Imamo sicer toliko raznih volitev po celem svetu, na obeh straneh železne zavese, pa vendar so bile te volitve važne, saj so kot blisk osvetlile usodo evropskega kontinenta, kakršna je bila in kakršna verjetno bo.

Posarci niso v teh volitvah samo izbirali novih poslancev za svoj parlament, odgovorili so tudi na vprašanje, ali naj se priključijo Nemčiji, ali pa naj ustvarijo začetek nove evropske skupnosti. Odločili so se z veliko večino za Nemčijo, dasiravno so jim gospodarske koristi svetovale drugo pot. Te volitve so bile značilne v dveh okolnostih: v načinu volivnega boja in v odjeku, ki ga je ta boj povzročil v Nemčiji.

Volivni boj se je omejil dejansko samo na dve skupini, ki sta jasno začrtali svoje politične programe. Prva skupina je hotela ustvariti iz Posarja prvi košček združene Evrope, in je bila zato proti vsaki priključitvi v katerokoli smer. Ta politični program je bil prvi praktični poskus, kako naj se zače omejevati pretirani evropski nacionalizem in podredi evropski skupnosti. Druga skupina, ki je obstojala iz treh nemških strank, pa je napisala v svoj volivni program kot poglavitno točko združitev z Nemčijo in odklonila vsako misel, da bi se iz Posarja ustvaril prvi začetek združenih evropskih narodov.

Značilno je, da so idejno vodile cel volivni boj napredne struje v pronemški skupini. Te napredne struje so se postavile pod vodstvo bivših hitlerjevcev. Ti so pogrevali tekom volivnega boja premnoga gesla, ki so nam še dobro znana iz hitlerjevskih časov. Poiskušale so tudi terorizirati volivce na hitlerjevski način, kolikor in kjerkoli so jim to dovoljevale lokalne prilike. Ostali dve stranki, krščansko demokratska in socijalistična, ki sta očitno v številčni premoči, sta zagovarjali demokratski način volivnega bojevanja, vendar sta imeli samo delen uspeh; svojih hitlerjevskih zaveznikov nista mogli zmeraj krotiti. Tako se je posarski volivec nategoma znašel pod psihološkim pritiskom hitlerjevskih gesel, kar sta pri svojem volivnem delu morale močno vpoštevati socijalistična in krščansko demokratska stranka.

Značilen je bil tudi odjek v Nemčiji. Tam je bil del Nemcev pod vladinim vodstvom zato, da se iz Posarja ustvari zarodek nove Evrope. Pa so hitro sprevideli, da so njihovi upi splavali po vodi: v Nemčiji se je nategoma pojavil nov val nacijonalnega šovinizma, ki je zahteval priključitev Posarja k Nemčiji in pred njim je kapituliralo nemško javno mnenje. In zgodilo se je, da so v Nemčiji bolj bučno slavili izid tega sarskega plebiscita kot v Posarju samem.

Mednarodno javno mnenje je bilo na tak potek posarskega plebiscita pripravljeno. Kar je presenetilo vse, je bil prikrito hitlerjevski način volivnega boja in bučno veselje nad njegovim izidom po celi Nemčiji. Časopisi so hoteli z raznimi izumetničenimi razlagami volivnih rezultatov prikriti dejansko stanje, ki pa je vkljub temu ostalo jasno: nemški nacijonalni šovinizem se je zopet razbohotil in doživel svojo prvo veliko zmago nad vsemi strujami po svetu, ki bi rade omejile evropski nacijonalizem na prave meje.

Misli nam uhajajo za 20 let nazaj, ko so Posarci tudi imeli svoj plebiscit. Takrat so se morali odločiti, ali naj gredo z Nemčijo ali pa naj ostanejo pri Franciji. Hitler je bil takrat že neomejeni diktator v Nemčiji in ni varčeval ne z denarjem in ne z nasilnostjo; posrečilo se mu je, da so se skoraj vsi Posarci odločili za Nemčijo. In veselje je bilo neizmerno pri vseh, ki so se čutili za Nemce, pa naj so živeli kjerkoli na svetu. Za ostali svet je bil to zopet navaden "svetovni dogodek," ki je ostal na svetovni pozornici samo par dni. Svet ni hotel razumeti, da se je takrat začela pot navzdol, ki je pripeljala do svetovne vojske in do poraza svobode za toliko milijonov ljudi, ki so padli pod komunistično diktaturo.

Ni razveseljiva ta obletnica, še manj se je pa treba veseliti letošnjega plebiscita. Oba plebiscita sta pokazala, da nemški narod ni spremenil svoje miselnosti vkljub vsem skušnjam, ki jih je napravil s hitlerjestvom in z drugo svetovno vojsko. Nemci so ostali, kakor so bili. Zato ni treba dosti prerokovati, da bo sedanji plebiscit v bodočnosti imel iste posledice, seveda v novi obliki, kot jih je mel plebiscit pred 20 leti. V nemškem nacijonalnem šovinizmu tli globoko pod dnevnimi svetovnimi dogodki upanje, da bodo Nemci enkrat v zvezi s svobodnim svetom, ako bo pa skrajna sila, pa kar na lastno pest, obračunali s komunizmom, zato pa postali njegov naslednik na svetovni pozornici. Te zamisli ne prikrivajo, ne propagirajo je pa tudi ne. To dejstvo mora imeti človek vedno pred očmi, kadar zasleduje svetovne dogodke Nemci hočejo postati voditelji Evrope. Dokler bo v Nemčiji vladala demokracija, tega cilja ne bodo zasledovali s silo. Gorje pa svetu, posebno pa nemškim mejašem, ki med nje spadamo tudi Slovenci, ako bo te težnje nemškega naroda hotel uresničiti kak nov nemški diktator.

Mnenja in vesti

IZ ŽELEZNEGA OKROŽJA

Piše Andrejček

Duluth, Minn. — Koncem novembra vsako leto se otvori pri nas lovska sezona na srne, jelene in Moose (lose). Zanimanje za lov je pri nas veliko. Mesece in tedne se pripravljajo za lov. Letos pravi poročilo, da je šlo ob otvoritvi lova na srne in jelene, kakih 175,000 lovcev na lov. To je že več kakor en cel armadni kor. Dosti purfla so popucali in izstrelili dosti patronov. Saj je pokalo po naših gozdovih, kakor da se vršijo v njih veliki vojaški manevri.

Sredi novembra je bilo, ko se je pojavil veliki samec Moose prav blizu Dulutha na Maple Grove in Anderson Road. Prva ga je zagledala neka Mrs. Score, ki je vest sporočila okrajnemu šerifu. Veliki junec Moose je moral biti starejši, ker imel je razraščeno rogovje in bil je izredno visok. Mrs. Score je pripovedovala poročevalcem, da ima z divjačino že več skušenj. Pred tremi leti je prikobacal precej velik medved na njeno dvorišče in je začel kopati jamo pod neko jablano, nakar so ga prepodili nazaj v gozd. Okrajni šerif je s svojimi pomočniki prehodil vso okolico in so nepovabljenega junca Moosa gotovo odpodili iz okolice. Odrastli Moosi junci so nevarni, če se srečajo s kom blizu. Nekam pobesnijo in se radi zakade z vso naglico in težo bodisi v človeka ali žival, če se jim nepričakovano približa. Žrtev poderejo, pohodijo in pomečkajo s svojim rogovjem.

V Benson, Minn., se je ponesrečil na lovu takoj prvi dan lova 19. novembra Rihard Ahrndt, star 24 let. Sprožila se mu je nekako puška in strel iz nje ga je smrtno zadel, da je 45 minut pozneje izdihnil svoje mlado življenje.

Lovec Roger King, je pa šel na lov dva dni prezgodaj pred otvoritvijo lova. Nekako 6 milj od Silver Bay je ustrelil velikega srnjaka. Gozdni lovski čuvarji so ga zalotili in odvedli pred sodišče, ki ga je obsodilo na $204 denarne globe. Pač draga šola.

Baš pred otvoritvijo lova, dan preje je zapadlo skoro 6 do 8 inčev snega po enih krajih. Lovci so ga gazili skoro do kolen. Taka je naša Minnesota. Poleti je lepa in divna s svojimi zelenimi in temnimi smrekovimi gozdi, topoli in drugim drevjem. Pozimi pa je pokrita z belo odejo in mrzla je, da kar poka.

— Koncem zadnjega meseca se je vršilo važno gospodarsko posvetovanje v Hibbingu, ki ga je vodil A. B. Needham iz Minneapolisa, ki je državni nadzornik za rudarstvo. Razpravljali so o novih možnostih nadaljnega razvoja za večjo proizvodnjo rud in druge industrije v Minnesoti. Needham je dejal, da država Minnesota se nahaja na pragu novih razvojev, zlasti za proizvodnjo novih vrst rud, po katerih je vedno večja in večja zahteva in v minnesotski zemlji baje so take rude. To bo ustvarilo več dela in zaslužka za industrije in ljudi.

Na sestanku so razpravljali tudi o tem, ali naj se pričakuje v rudarski proizvodnji v Minnesoti zastoj, ker se zadnje čase uvaža v Združene države veliko raznih rud iz drugih delov sveta. Needham je dejal, da uvažanje nekaterih rud iz tujin ne bo ogrožalo domače proizvodnje rud. Zahteva po rudah je vedno večja, zato kakega zastoja se ni bati. Da bi le bilo tako.

— Kakor po drugih krajih uvajajo tudi po našem železnem okrožju vsepovsod policijsko opazovanje avtomobilistov, če vozijo prav, ali prehitro po cestah in potih, kjer je predpisana gotova brzina za automobiliste. To opazovanje policija vrši s takozvanimi radar aparati. Pri opazovanju so uspešni in jih zalote na desetine vsak dan. Sodniki, v katerih področja spadajo prometni pregreški, pa sodijo in solijo kršiteljem kazni po $10. $15. $20. in več kakor že so slučaji. Auto vozniki se bodo morali naučiti voziti tako, kakor določajo predpisi in pa zapomniti si, da jih stalno opazujejo skrivnostna očesa in da postave se ne sme kršiti niti na cestah in potih. Oko postave vse vidi.

— Šaljivci so včasih napovedovali šaljive dovtipne dogodke, da ženske bodo prevzele na svetu nad moškimi vso oblast, itd. V marsičem se je to uresničilo in se že dolgo izvaja. Mrs. Ivy Baker Priest, zakladničarka Združenih držav (v našem pomenu finančna ministerica) pa napoveduje vse še nekaj več. Ona pravi, da ko se bo pisalo leto 2000, bo podpredsedniški urad Združenih držav v ženskih rokah. Ravno tako bo sedelo najmanj troje žensk v zboru vrhovnega sodišča Združenih držav. Well, ali niso že naši slovenski pesniki napovedavali s svojimi verzi, "da ženska hlače bo nosila . . .?" Fantje, smo že tam. . .

— Bob Hope znani ameriški komik je baje vložil prošnjo za potni list za v Rusijo. Hope rad zbija šale, se smeje in s tem dela dober business. Ne smeje se zastonj. Mi drugi se, a on ne. Ko so ga časnikarji vprašali, kaj ga je prijelo, da želi v Rusijo, je navihani Bob dejal: Izmenjavajo posete med farmarji in raznimi znanstveniki, zakaj ne bi še med komiki. V Rusiji je, kakor je čul Bob, dosti komikov in šaljivcev. Zakaj se ne bi sestali in smejali, da bi s smehom kar podrli železno zaveso, meni Bob. Dobra misel, samo pazi naj Bob, da ga za kak smeh ne bodo poslali Rusi kam "počivat," kjer ni dosti smeha. . .

— V Dallas, Texas, pravijo, da so tamkajšni trgovci in obrtniki hudo zavzeti za prosto in svobodno podvzetništvo. Tamkajšni mirovni sodnik pa je imel pred seboj dva trgovca, ki sta se sprla in pozdravljala drug drugega po obrazu in glavi s pestmi, kar je zgodovinska tradicija Teksačanov, kadar se kaj pokregajo. Sodnik je vprašal enega, "zakaj si ga nabunkal, kaj ti je naredil?"

"Vzrok in povod mi je dal nepridiprav. Kadarkoli je kdo nameril korak v mojo trgovino, mu je pomežikaval in migal z roko. Tega mi je bil dovolj, da sem mu pokazal, da kaj takega ne trpim in kje poper raste za take tiče?"

Drugi, ki je tožil prvega, pa je odgovoril: "Gospod sodnik, ali je pomižkovanje prepovedano in pa gibanje z rokami? Ali nismo v svobodni deželi? Smatram, da pomižkovanje in mahanje z rokami je svobodno in prosto podvzetništvo!"

"Je tako," je odvrnil sodnik in vsakega obsodil na $10.00 globe in zraven resno zabičal obema, da naj za naprej spoštujeta med seboj svobodno in prosto podjetništvo.

— Novi grobovi po Minnesoti:

— Na Orr, Minn. je umrla 63 let stara Mrs. Mary Vukelich.

— Na Evelethu je umrl rojak Louis Udovich, star 74 let.

— Tu v Duluthu pa je umrl 65 let stari Eli G. Pavlich.

— V Virginia, pa je preminul 41 let stari Ralph Matkovich.

Naj počivajo v miru!

— Vsem čitateljem srečno in zdravo novo leto!

Voščilo iz Nemčije

Recklinghausen, Z. Nem. — V imenu vestfalskih Slovencev voščim vsem bralcem Ameriške Domovine vesele božične praznike in srečno novo leto.

Tensundern, župnik.

Op. ured. — Župnik Tensundern je Nemec, ki se je pa naučil slovenščine, da more pasti svoje slovenske ovčice. Za naše rojake v Westfaliji je pred vojsko, med njo in po njej storil izredno dosti dobrega. Nedavno je praznoval 40-letnico svojega mašništva.

S širnega sveta

Nov beg iz Jugoslavije

Ribiška motorna ladja "San Michele" je dne 6. novembra naletela na odprtem morju na malo ribiško ladjo, na kateri so bili štirje moški, dve ženski in dva otroka. Povedali so, da so se na večer 4. novembra v Pulju skrcali na to ladjico z namenom, da dosežejo beneško obalo. Jugoslovanska policija jih je stalno zasledovala, ker jih je sumila zaradi protidržavnih in verskih čustev. Kakšna usoda jih čaka v Italiji. . .?

Semenišče na Reki konfiscirano

Jugoslovanske oblasti so konfiscirale semenišče na Reki. Prvotno so ukinile semenišče za 5 let. Prostore semenišča bodo uporabili za državne urade. Zanimivo, da se državni uradi tako radi naseljujejo v cerkvenih stavbah.

Cepivo "Salk" je uspešno

Skupina znanstvenikov zdravstvene svetovne organizacije, ki so dobili nalog, da proučijo učinke Salkovega cepiva proti otroški paralizi, so izdali poročilo, ki pravi, da je to cepivo uspešno za otroke od 6 do 10 let stare.

Do sedaj so s tem cepivom cepili 10 milijonov otrok petih različnih držav in razen posameznih slučajev v ZDA se je povsod izkazalo kot uspešno in brez zlih posledic.

Katoliki v komunistični družbi

V Belgijo je prispela iz Kitajske skupina mladih komunistov. V delegaciji sta tudi dva člana, ki poudarjata, da sta katolika. Na ta način hočeta pokazati, da je na Kitajskem katoliška vera svobodna. To je dalo povod, da se je oglasil p. Van Coille, ki je bival 15 let na Kitajskem kot misijonar in je 3 leta prebil v zaporu. Pater Van Coille je dejal, da je poteza kitajskih oblasti dovolj jasna. Prav pred prihodom te delegacije v Belgijo so na Kitajskem izpustili na svobodo 4 belgijske misijonarje. Tudi ob Ču-En-Lajevem prihodu v Ženevo leta 1954 so Kitajci izpustili na svobodo nekaj misijonarjev. Treba je pač napraviti dober vtis in zbuditi zaupanje. To je premišljen način, kako vreči pesek v oči naivnežem, ki verjamejo v bajko o svobodi v ljudskih demokracijah.

Katoliška univerza v Nigeriji

Katoliške šole v Nigeriji so dobile velik pomen z ustanovitvijo nove univerze. Prebivalstvo Nigerije je revno. Redki so zmogli šolanje v inozemstvu, ali pa na edini domači univerzi v Ibacanu. Katoliški škofje Nigerije so proučili položaj in se obrnili na ZDA za pomoč. Pomoč je zagotovljena in Nigerija bo dobila katoliško univerzo, na katero bodo imeli dostop vsi.

Zborovanje katoliških izobražencev Francije

V Parizu so zborovali katoliški izobraženci Francije. Študijskih dni so se aktivno udeleževali pisatelji, zgodovinarji, filozofi, politiki in duhovniki. Posvetili so se študiju naslednjih vprašanj: Krščanstvo in moderni čas, Krščanstvo in socialno vprašanje, Krščanstvo med Vzhodom in Zapadom. Kot gost se je zborovanja udeležil tudi florentinski župan La Pira, ki je dejal: "Krščansko družbo imenujemo ono, v kateri ima Kristus svojo hišo, pa ima tudi človek svojo streho. Družba, kjer so cerkve polne in človek nima nad sabo svoje strehe, se ne more imenocati bolj krščanska kot pa ona, kjer so cerkve zaprte. Družba mora biti pravična in svobodna.

V 80 letu postal katoličan

Bivši stotnik japonske mornarice Aoyagi je v 80 letu starosti sprejel sveti krst. V mladosti je bil hud nasprotnik katoliških misijonarjev, ki so ustanovili v Tokiju bolnico. Po dolgih letih je, nekdaj hud nasprotnik, našel na stara leta zavetišče prav v tej bolnici, katere ustanovitvi je nasprotoval.

Vrt za slepe

V angleškem mestu Matlock so uredili poseben vrt za slepce. V njem raste samo lepo dišeče cvetje, zraven vsakega cvetličnega grma pa je tablica z imenom cvetlice v Braillovi pisavi.

— V Združenih državah je okoli 250,000 večjih cestnih mostov.

Proces proti "beneški četi"

Že pred meseci se je začel pred sodiščem v Vidmu proces proti pripadnikom takozvane "beneške čete" Titove osvobodilne vojske. Pred sodišče jih niso klicali samo zaradi zločinskih dejanj, ki so jih tekom vojne storili, ampak tudi zaradi njihovega delovanja za odcepitev Slovenske Benečije od Italije. Proces je zanimiv v toliko, ker se je Italija v mirovni pogodbi v Parizu obvezala, da ne bo prijemala nikogar zaradi njegovega političnega delovanja med vojno. Tržaški Slovenci, ki so se v času zavezniške uprave v Trstu zavzemali za neodvisnost Svob. tržaškega ozemlja, se boje, da bodo italijanska sodišča nekega dne klicale tudi nje pred se na zagovor zaradi njihovega protidržavnega delovanja v onih dneh. Članom beneške čete Italijani ne morejo do živega, ker so večinoma v Jugoslaviji, s tržaškimi Slovenci je pa druga zgodba.

Britanski poslanik v Gorici

Ko je britanski poslanik v Rimu g. Clark obiskal Gorico, so ga mestni župan in ostali veljaki odpeljali na Grad, kjer so mu priredili slovesen sprejem. Pri tem je župan govoril o "milijonih Italijanov, ki so se v prvi svetovni vojni borili na tem področju za pravične meje Italije" in poudarjal, da upa, da bo prišel dan, ko bo Italija znova vladala v področjih vzhodno od mesta. Poslaniku so podarili idrijske čipke in mu predstavili plesno skupino iz slovenskega Ločnika. Seveda ni pri tem nihče omenil, da ne eno ne drugo nima nobenega opravka z Italijo!

Velik obisk Jugoslovanov

Za semenj sv. Andreja je obiskalo Gorico veliko število Slovencev iz Jugoslavije. Od sobote dalje pa do torka so prihajali kar trumoma. V ponedeljek, ko je bil glavni dan sejma, jih je bilo preko tritisoč. Bili so to povečini stari znanci iz srednjega Posočja, Brd in Vipavskega. Kupovali niso dosti, ker ne smejo vzeti s sabo veliko dinarjev.

"Novega lista" v Jugoslaviji ne cenijo

Tržaška "Demokracija" poroča, da je uprava "Novega lista" poslala list večim duhovnikom onstran meje, ti pa so ji list vrnili, ker pač "vedo, kam pes taco moli." Kot znano je "Novi list" glasilo "Slovenske krščansko socialne zveze," ki je potem, ko je njeno vodstvo prevzel pred dvemi leti dr. Besednjak, ohranila svoj značaj le bolj po imenu, v resnici pa na tihem sodeluje s titovci. Slovenski katoličani na Tržaškem in Goriškem so povezani v "Slovenski katoliški skupnosti," katere glasilo je "Katoliški glas."

Tudi slovenski šolniki so stavkali

V začetku decembra in nato še enkrat v drugi polovici meseca so stavkali profesorji po vsej Italiji. Stavki so se pridružili tudi profesorji slovenskih šol na Tržaškem. Italijanski šolniki se borijo za izboljšanje svojega materialnega in pravnega položaja, slovenski pa še prav posebej za ureditev slovenskega šolstva ter za popravo krivic, ki so jih slovenski šolniki pretrpeli v preteklosti. Za pravice slovenskih nezaposlenih šolnikov sta se na seji mestnega sveta potegnila tudi dr. J. Agneletto in dr. Dekleva.

Begunce še vedno vračajo

"Piccolo" je v začetku meseca objavil pismo, ki ga je poslal tržaškemu županu podtajnik za zunanje zadeve v Rimu Folchi. Folchi pravi, da je treba razlikovati med političnimi in gospodarskimi begunci. Med tem ko je Italija pripravljena prvim nuditi zavetje, drugih ne more sprejeti, ampak jih je prisiljena vrniti tja, odkoder so prišli. Tržaška "Demokracija" opozarja Folchija, da so begunci prihajali v Trst tudi preje, toda zavezniška vojaška uprava jih ni vračala, ampak jim je pomagala v svobodni svet, kamor so hoteli. Italijanska vlada bi morala pomisliti na silna tveganja in na težke kazni, ki čakajo begunce pri nasilni vrnitvi titovskim oblastem. Ti ljudje gotovo ne marajo otežavati italijanskega gospodarstva, ampak si žele le preko Italije priti v svobodni svet.

Trst in londonski sporazum

Dr. Jože Velikonja, ki je do nedavnega poučeval na slovenskih srednjih šolah v Trstu zemljepis in zgodovino, pa prišel pred nekaj tedni za stalno v Cleveland, je v Zborniku Svobodna Slovenija za l. 1956 lepo popisal sedanje stanje na slovenskem Tržaškem. Zbornik je naprodaj v Slovenski pisarni na 6116 Glass Ave. Cleveland 3, O. Članek dr. Velikonje je dosti obsežen in zelo poučen. Gotovo bo zanimal vse primorske rojake!

Izredna vojna ladja

V tržaški luki je bila zasidrana ena največjih vojnih ladij New Jersey. Ladja je tako velika, da se ni mogla zasidrati pri obali, ampak je ostala nekaj kilometrov zunaj na morju. Poveljstvo ladje je dovolilo tudi obiske na ladji, a je zaradi dovoza k ladji bilo na razpolago le omejeno število vabil. Oni, ki so ladjo lahko obiskali, se niso mogli načuditi posebnemu svetu na ladji, ki je mesto in trdnjava zase. Ladja je opremljena s topovi 406 mm, ki zadevajo točno na razdaljo 30 km. Ladja ima lastno tiskarno, kjer tiskajo ladijski tednik, fotografski laboratorij, delavnice in podobno. Nosilnost ladje je 58,000 ton.

Dr. Josip Mal:

Zgodovina slovenskega naroda

Doba političnega jerobstva

10. TRGOVINA IN OBRT

Kako je bilo s kupčijo?

Francoska okupacija slovenskih dežel je prisilila tudi našo trgovino, da se je prilagodila nameram, ki jih je zasledoval Napoleon z zasedbo Ilirskih provinc. Vse prekmorsko, po Angležih dobavljeno blago je bilo brez usmiljenja zaplenjeno in uničeno. Nova pota in nove zveze so se preko naših pokrajin ustvarjale zlasti z Vzhodom. Kmalu je postalo živahno po cestah na Balkan in proti severu ter zahodu.

Čim bolj pa je prospevala trgovina po kopnem, tem bolj so od celinske zapore trpela naša pristanišča. Prazno in zapuščeno je bilo tudi v Trstu. Pa še od obalne in prehodne trgovine so mu mnogo prevzele Benetke, Genova in Marseille, ker so te luke ležale bliže središču francoskega cesarstva. Ker ni bilo več pravega zaslužka, se je mnogo imovitejših trgovskih tvrdk izselilo iz Trsta. Novi boji na Ruskem in Nemškem in s tem nastala splošna nejasnost so v zvezi z denarnim polomom vplivali neugodno tudi na trgovstvo, ki se mu je območje zoževalo vedno bolj na golo posredovanje in izmenjavo blaga bližnjega sosedstva.

Ko pa je bila končana bojna vihra in se je vrnil mir, je takoj zopet oživela velika trgovina. Rasel je pogum in dvigala se je nova podjetnost. Dobro oporo so našli trgovci tudi v vojnem brodovju, ki je ščitilo trgovsko ladjevje pred napadi pomorskih roparjev. Sorazmerno z gmotnim blagostanjem je raslo tudi število prebivalstva ob naših lukah. Posebno naglo se je dvigal Trst, kamor je izza grških osvobodilnih bojev v prvih letih po ljubljanskem kongresu pribežalo okrog 3000 Grko. Od teh se jih je po sklenjenem miru vrnila v svojo domovino komaj ena tretjina; drugi so ostali v Trstu in se oprijeli velike trgovine, do katere so imeli nagnjenje že od doma.

Napredek se je pokazal tudi v izrabljanju novih prometnotehničnih sredstev in naprav. Leta 1818 so v tržaškem arzenalu spustili v morje prvi brod na kolesa. Ljudje so strmeli in se čudili, da ladja plove brez vesel in brez jader. A tudi kolesje na ladjah se je moralo kmalu umekniti Resljevemu ladijskemu vijaku in poznejšim parnikom.

Za ves nadaljnji razvoj Trsta pa je postala važna in pomembna ustanovitev trgovske družbe Lloyd. Tega so z vladno podporo kot delniško društvo utemeljili leta 1836 tržaški trgovci (pod vodstvom podjetnika in poznejšega trgovinskega ministra Karla Ludovika Brucka), ki so že do konca naslednjega leta imeli v svoji službi deset ladij. Naša trgovina je prišla s tem v reden stik zlasti z Levanto in Egiptom, od koder smo uvažali posebno mnogo bombaža.

Lloyd je prevažal tudi pošto in je zato smel izobešati zastavo cesarske pošte. Sploh je Lloydova uprava v vsakem oziru neumorno skrbela, da bi vpliv svojega podjetja čim najbolj razširila. Trst in z njim slovensko zaledje ter vsa Avstrija so postali v veliki trgovini važni predvsem le po Lloydu. Ta je leta 1855 sklenil (in pozneje večkrat obnovil) pogodbo z državo, ki mu je dajala stalno podporo, Lloyd pa se je zavezal, da bo opravljal poštno službo in vzdrjeval več rednih voženj po Jadranskem morju, v Levanto, Indijo in v Brazilijo.

Tako si je država s podpiranjem Lloyda ustvarila redne prekomorske trgovske zveze, družbi sami pa je zagotovila njen obstoj in procvit. Ko je leta 1857 pripiskal hlapon južne žeieznice do Trsta, je postala njegova luka za državo še vse pomembnejša. Dvanajst let kesneje (1869) pa je otvoritev Sueškega prekopa v Egiptu odprla Lloydu zopet nove trgovske poti in zveze in s tem nove vire zaslužka mestu in deželi.

Zavedajoč se dejstva, da posreduje Trst ogromno večino vse trgovine z inozemstvom, je država uredilo tržaško luko za vse vrste parnikov, zasula je plitvine, napravila pomole in skladišča ter podpirala ladjedelništvo. Do leta 1889 je prevladoval izvoz, pozneje so pa več blaga uvažali, nego ga je šlo iz države. Leta 1896 je imel Lloyd 80 parnikov s 147.118 tonami ter je na svojih ladjah, v delavnicah in pisarnah, pri nakladanju in izkladanju zaposlil nad 8000 ljudi.

Koliko pa jih je bilo zaposlenih še pri drugih parobrodnih in trgovskih podjetjih in družbah, ki so se vedno bolj množile! Večina tržaškega prebivalstva je na ta način živela od trgovine, bodisi naravnost ali pa posredno. Tudi podeželje se je oprijelo kupčije in marsikdo si je pri tem nabral veliko imetje (n. pr. Ivan Kalister, rojen v Slavini leta 1806. umrl leta 1864).

Za trgovsko izobrazbo je skrbela v Ljubljani Mahrova zasebna trgovska šola (prim. stran 424), leta 1877 se je ustanovilo višje trgovsko učilišče (Revoltella) v Trstu. Že leta 1808 je vlada dovolila, da se osnuje v Trstu realna in navtiška šola. Radi sledečih bojnih viher se je načrt izvršil šele leta 1817, ko so 4. novembra navtiško šolo slovesno otvorili. Že čez nekaj let so jo preuredili v pomorsko akademijo. Njen učni načrt so pozneje še večkrat spremenili, upoštevajoč vedno napredek tehnike in prilagodevajoč se vsakdanjim dejanskim potrebam. Leta 1802 so začeli zidati tržaško borzo, ki so jo jeseni 1807 odprli za kupčijski promet.

Ker med našimi ljudmi ni bilo velikih kapitalistov, ki bi se bili oprijeli velike svetovne trgovine, so se razen ožje posredovalne in izmenjavalne trgovine bavili zlasti s prevozništvom. Skozi slovenske dežele je moral iti veliki blagovni promet iz severnih dežel v reško, tržaško in beneško pristanišče. Tudi prebivalci ob teh velikih prometnih žilah so dosti zaslužili s priprego.

Znani so bili vozniki bovškega kota in ziljski prevozniki s svojimi značilnimi rdečimi suknjiči. Voznike (vodnike) velikih parizarjev so zvali "štongrajtarje". Dobro so zaslužili: "teške mi voze vozijo, — no, drage lone služijo," pravi o takih voznikih naša narodna pesem: nikoli jim ni manjkalo šmarnih dvojač in srebrnih tolarjev, ki so bili tako redki gostje v žepih tlačanskega kmeta. "Štongrajtarji" so se zavedali svoje veljave; njihovo nošnjo, prešerno objestnost in mogočno samozavest nam opisuje pesem takole:

(Dalje prihodnjič)

—o—

— V Združenih državah je rojeno vsako leto okoli 150,000 nezakonskih otrok.

Slovenka ga je rešila

Osemnajstletni Herman Rafael Wolff je bil rojen v Stettinu na Nemškem. Že s samim rojstvom so ga rojenice prikrajšale za življenjsko srečo. Rodili so ga namreč starši židovske vere. Z ostalimi židovskimi družinami je moral komaj triletni Herman s svojimi starši v židovsko četrt v poljsko mestece Lublin. Hitler je vse te nesrečne družine oropal celotnega imetja. Hermanov ded in babica sta se še pravočasno umaknila v Šangaj.

Ko je babica zvedela za težko usodo svojih otrok, si je postavila en sam življenjski cilj: rešitev za vsako ceno. Ločila se je od svojega moža, da bi se vrnila v nacistično Nemčijo, ker je bila sama nežidevske krvi. Čez Sibirijo je dospela v Stettin. V židovsko četrt je pošiljala pakete, kolikor je pač zmogla.

Leta 1942 so taborišče v Lublinu nacisti razpustili. Hermana so s starši spravili v koncentracijsko taborišče Travenicki. Leto dni gasneje je priletni Herman doživel nekaj, česar ne bo nikoli pozabil. Pred njegovimi lastnimi očmi so mu nacisti postrelili očeta in mnogo drugih zapornikov. Le nekaj žensk so pustili pri življenju. Med njimi tudi njegovo 23-letno mater. Hermana so nasilno ločili od matere. Leta 1944 so tudi mater zadušili v plinski celici.

Za Hermanom je babica izgubila vsako sled. Židovski zdravnik iz Stettina ga je našel v taborišču Auschwitz. V zadnjem trenutku se mu je posrečilo prepričati taboriščnega poveljnika, da ima otrok "več arijske kot židovske krvi." S to lažjo se je Herman zopet enkrat izognil celice smrti. Z 59 drugimi otroki je Herman prispel januarja 1945 v koncentracijsko taborišče Ravensbrueck.

V oblačilnici taborišča Ravensbrueck je bila zaposlena tudi slovenska delavska Ana Pavlin. Nekega dne se je mali Herman zatekel k nji in se jo je oklenil iz strahu z vso silo. Hlipajoče ji je pripovedoval vso svojo nesrečno zgodbo. Ana Pavlinova je otroka vzela v naročje, ga potolažila in ga skrila pred SS-ovci med stara oblačila. Z materinsko ljubeznijo ga je negovala, in ko so zavezniki osvobodili taborišče, se je Ana Pavlinova vrnila v svojo domovino. Siroto je vzela s seboj.

Med tem časom se je babica preselila v Weimar in vztrajno nadaljevala s poizvedbami za izgubljenim vnukom. Po dolgotrajnih naporih je končno izvedela za naslov Ane Pavlinove, ki je s trdim delom preživljala sebe in tujega otroka. Z materinsko ljubeznijo ji je prirastel k srcu, z ljubeznijo, ki jo pozna samo mati nasproti lastnemu otroku. Strah, da bi zopet izgubila otroka, ji je narekoval izgovor, ki je babici zopet zamešal poizvedovalne napore. "Otroka mi je SS odvzela v Mecklenburgu," je pisala. Ko pa je l. 1947 Pavlinova slišala po radiu ponovne babične poizvedbe za otrokom, se je s težkim srcem odločila, da otroka ne bo več prikrivala. Jugoslovanska vojaška misije v Berlinu pa je povratek odbila z utemeljitvijo, da je Ana Pavlin otroku rešila življenje in da ima zato do Hermana prvenstveno pravico.

S to odločitvijo pa se babica ni pomirila. Ali naj bi njeni dolgoletni napori bili zaman? S pomočjo strica Manfreda je nadaljevala borbo za vnuka. Preteklega oktobra je končno stric odpotoval v Slovenijo, na Pivko, v Orehek. Tu pa ni srečal nekdanjega ljubkega otročička, pač pa nezaupljivega mladeniča, ki o svojem stricu ni hotel ničesar slišati. Nemčija je zanj pomenila koncentracijsko taborišče in smrt. "Saj te ne mislim odpeljati," je zatrjeval stric, "želim ti samo nekaj povedati o tvoji domovini." In stric mu je pripovedoval zgodbo nesrečne družine, razkazoval fotografije očeta, matere, babice ter mu odkrival skrbi in trpljenje babice. "Dovoli mi eno noč za premišlek," je prosil Herman, "potem se bom odločil." Naslednje jutro je padla odločitev. "Vrnem se k babici!" je lejal Herman.

To je zgodba židovske sirote in slovenske žene. Resnična je. Napisal jo je nemški časnikar Marcel Gaertner v "Frankfurter Rundschau" v čast in priznanje slovenski ženi. Pripovevala sta mu jo babica in Herman le nekaj dni po zopetnem svidenju.

LETALSKI TAKSI — Helikopter zračne sile nad G. Washingtonovim spomenikom v Aleksandriji, Va. z novinarji na poti v Gettysburg, kjer je bilo nedavno več pomembnih političnih posvetovanj.

LETALSKI POTNIKI — V zadnjih letih prevažajo letala vedno več živali. Londonska družba za preprečevanje mučenja živali je zgradila blizu mestnega letališča posebne prostore, kjer poskrbe za te živalske letalske potnike v vseh ozirih. Na sliki vidimo uslužbenko društva, ko krmi opice, ki so na poti iz Indije v Ameriko ostale en dan v Londonu.

JOŽE GRDINA:

PO VZHODU IN ZAPADU

Hipodrom. V mošejah sultanov Ahmeta, Sulejmana in Mohameda Osvojitelja. Mošeja Kariye. V palači in stolici carigrajskega patriarha.

(Nadaljevanje)

Od Ahmetove mošeje grem proti severozapadu mimo vseučilišča, nato mimo mošeje sultana Bajazita do mošeje sultana Sulejmana. Znamenitost mošeje je v tem, ker je posvečena slavnemu sultanu Sulejmanu, ki je dne 29. avgusta 1521 zavzel Belgrad; sedanjo prestolico Jugoslavije, po kateri so potem dolgo paševali Turki. Sulejmanova mošeja je veličastna stavba ter jo krasijo štirje vitki minareti; nekateri pravijo, da je močno podobna nekdanji cerkvi sv. Modrosti. Na zunaj res precej; tako, da jo včasih zamenjajo za sv. Modrost; na znotraj pa ne. Nesporno je treba priznati, da je res lepa, toda po lepoti je daleč za sv. Modrostjo in prav tako tudi ostale mošeje sultanov, ki pri vsej svoji veličini ne dosežejo stavbe cesarja Justinjana, četudi so jih gradili mogočni in bogati turški sultani. Res pa je, da kdor hoče videti res lepe mošeje, naj gre v Carigrad, ki je v tem oziru nekak muslimanski Rim.

Iz Sulejmanove mošeje kremem dalje proti zapadu ter pridem do nizkih zanemarjenih hiš, kjer so naseljeni nižji sloji. Zvedavo so gledale preprosto oblečene Turkinje, ko sem stopal po nerodni ozki ulici, po kateri so skakali kuštravi otroci, ki pa niso bili nič vsiljivi ali sitni; niti eden me ni poprosil za bakšiš. Sicer me je malo skrbelo kako se bom izmotal iz tega tipično turškega okraja in nemara bi se premislil ter se vrnil, da nisem videl pred seboj mogočne mošeje sultana Mohameda II., katero sem si hotel na vsak način ogledati. Kmalu sem stal pred stavbo z dvema vitkima minaretoma, posvečeno osvojitelja Carigrada. Ker pred vhodom v mošejo ni bilo nikogar, ki bi mi postregel s copatami, se kratkomalo sezujem ter s čevlji v rokah stopim v mošejo, ki stoji na mestu nekdanje cerkve sv. apostolov. Krščanska cerkev se je morala umakniti mošeji zmagovitega sultana, ko si je z jekleno voljo osvojil Carigrad.

S čevlji v rokah sem hodil po mošeji, ki je sicer veličastna, toda po lepoti zaostaja za Ahmetovo in Sulejmanovo, ki sta iz poznejše dobe. Vsak sultan je gledal na to, da je svojega prednika prekosil ter postavil sebi čim lepši spomenik. V mošeji je čepelo več Turkov ter verno poslušalo nekoga, ki jim je nekaj razlagal. Po vedenju sodeč je morala biti kaka verska šola. Značilno je, da so vsi imeli na glavi turbane, kakršne so nosili Turki v prejšnjih časih. Malo mi je bilo nerodno, ko sem jih zagledal, pa sem se delal kot, da me ne brigajo in prav tako se tudi oni niso brigali; vsaj pokazali niso, ko sem s čevlji v rokah hodil po mošeji.

Turban in fes ali tarbuš sta v Turčiji strogo prepovedana; nihče ne sme imeti na glavi tega pokrivala, zato se ga tudi ne vidi razen v mošeji, pa še tam, kakor sem videl, vse bolj na skrivaj. Slučajno sem videl Turka, ko je stopil iz mošeje s turbanom na glavi, se plašno ozrl na levo in desno, potem pa naglo odvil z glave turban, da mu je ostala na glavi le črna okrogla čepica. Mustafa Kemal Ataturk, ki je prepovedal to za muslimane značilno pokrivalo, je le prehitro umrl in bati se je, da Turki ne nosijo skrivaj samo turbanov, če tudi le v mošeji pač pa, da še vedno gojijo verski fanatizem. Središče tega je ravno mošeja. Turki, kakor razvidno, še vedno pričakujejo časov, ko bodo mogli javno nositi turkan. Kaj iz tega sledi, si lahko predstavljamo. Muslimani so močni in fanatični. Pregovor pravi: 'Kar mačka rodi, miši lovi.' Kristjani bi morali biti le trezni in oprezni, ne pa se vdajati brezbrižnosti. Kaj če se komunizem posluži islama proti kristjanom?

Do tu, kjer je mošeja sultana Mohameda, se je nekoč razprostiral stari Bizanc. Zapadno od mošeje je potekal zid cesarja Konštantina, ki je mesto ogradil s zidom, ki je kakor Teodozijev segal vse od Zlatega roga pa do Marmorskega morja. Od tu se je potem mesto širilo proti zapadu, kjer je zid cesarja Teodozija.

Od mošeje sultana Mohameda krenem proti severu ter pridem do mošeje sultana Selima, ki je sicer velika, toda ne posebno krasna. Po proceduri, ki je predpisana za obisk mošeje, sem stopil v notranjost, potem pa sem nadaljeval pot proti zapadu do mošeje Sinam paše, ki pa seve ni tako imenitna kot so sultanove. Sinan paša se je zlasti proslavil s tem, da je dal sežgati telesne ostanke Srbom tolikanj priljubljenega voditelja in prosvetitelja ter prvega srbskega nadškofa sv. Sava. Srbi Sv. Savo zelo častijo ter se vsled tega še danes jezijo na Sinan pašo, ki jih je s svojim odurnim činom spravil ob njegove svetinje. Iz tega se vidi, kako surovo so često postopali Turki s Srbi. Ker sem na tem potu videl mošeje tudi od znotraj, se mi ni zdelo, da tratim čas tudi tukaj. Nadaljeval sem pot proti zapadu ter po prav nerodnih in zveriženih ulicah prišel do obzidja cesarja Teodozija, kjer je severovzhodno od Adrianopolskih vrat mošeja Kariye, ki pa zdaj več ne služi temu namenu. Na to mošejo, ki je bila nekdaj cerkev, so me opozorili v Carigradu ter mi priporočili, da si jo gotovo ogledam. Podatke o tej stavbi sem dobil tudi v knjigi, katero so mi oskrbeli v ameriški knjižnici v Carigradu; pa sem se odločil, da si jo gotovo ogledam.

Mošeja Kariye, nekdanja cerkev sv. Odrešenika, je bila zgrajena še pred vlado cesarja Teodozija, kdaj, se točno ne ve. Ker jo je močno poškodoval potres, jo je potem prenovil cesar Justinjan I. Za vladanja cesarja Andronika II., je bila zopet preurejenena, obložena z marmorjem ter okrašena z mozaiki in freskami, na katerih je še danes zelo bogata. To cerkev je doletela slična usoda kot cerkev sv. Modrosti. Turški sultan Bajazit II. (1481-1512) jo je spremenil v mošejo. Iz cerkve je moralo izginiti vse, kar je bilo krščanskega; mozaike in freske so prebelili, kot so to storili že prej v cerkvi sv. Modrosti. Iz lepega svetišča kristjanov je nastala pusta mohamedanska mošeja. Temu namenu je pa končno le odslužila. Turki imajo itak še več ko dovolj drugih mošej, pa so to stavbo prepustili znanosti, da odkrije nekdanjo lepote bizantinske likovne umetnosti. Prav radi tega sem se jaz napotil tja.

(Dalje prihodnjič)

—o—

Hranite denar za deževne dneve —kupujte U. S. Savings bonde!

Moški dobijo delo

DELO ZA MOŠKEGA
Nočni čuvaj dobi delo pri
CLEVELAND STANDARD PATTERN WORKS
5337 St. Clair Ave.
(250)

MALI OGLASI

Stanovanje išče
Družina z dvema malima otrokoma išče 4-sobno neopremljeno stanovanje. Kličite PO-1-9252. (dec.28,30,jan.3)

Sedaj je čas za zgraditev:
PODSTREŠJA
VERANDE
STOPNIC
POPRAVILA KUHINJE
i.t.d . . . i.t.d. . . . i.t.d.

JOE BAVEC
707 Lakeview Rd.
Telefon MU 1-4794
—Se priporočam!—

Naprodaj
Proda se čevljarske stroje in kar spada k tej stroki. Na 6527 St. Clair Ave.

Ali ste prehlajeni?
Pri nas imamo izborno zdravilo da vam ustavi kašelj in prehlad. Pridite takoj, ko čutite prehlad.
Mandel Drug
15702 WATERLOO RD.
KE 1-0034
Naročila sprejemamo in izvršujemo po pošti tudi za Clevelnad.

TOMMASO GROSSI:

KNEZ MARKO

"Ne, popolnoma zapravil jih pa nisem. Veste, polagoma sem jo le začel pripravljati, a je težava. Treba je ravnati z njo tako rahlo in obzirno, ker jo vsaka najmanjša stvar razžalosti, ko je tako nežna in občutljiva in kar na lepem omedli ali dobi vročico."

"Kaj si ji pa prav za prav doslej pisal, kar bi bilo najdrznejše?"

"Začel sem se delati ljubosumnega, za kar da mi daje povod Marko, ki neprenehoma govori o njej in jo brez prestanka navdušeno hvali."

"In ona?"

"Lahko si mislite, da zavrača sumnjo in da prisega, da je moja, vedno moja. Vendar je pa taka hvala kakor seme; ako pride v žensko srce, mora prej ali slej pognati in tudi obroditi sad. V tem so vse enake. Dekleta in postarne, plemenite in preproste, vse so istega kova: samo namigni jim, drugo pa prepusti vragu."

"Ha, res ne bi mogel reči, da si slabo nastavil, samo predolgo bi se vleklo na ta način. Kakor rak! Do konca leta ne bomo še na pol poti, a se mudi, bratec moj! Marko naju lahko v nekaj mesecih kar tu preseneti, če ne že prej, kdo ve. In zdaj, kako daleč si že s to sitnico?"

"V nekaj dneh me pričakuje. Moral sem se tako odločiti, da jo s tem upanjem nekoliko spravim iz strahu in žalosti, ki sta se je bila polastila pretekle dni, ki so minili, ne da bi jo obiskala mati, kakor ji je obljubila. Ko je dobila to obvestilo, se mi je zdela vsa potolažena, a od včeraj, sam ne vem zakaj, je spet še slabša ko prej. Nič ne govori, neprenehoma joče in jedi se niti ne dotakne. Ne vem, kako dolgo vzdrži. Govori ji danes tako, jutri drugače, vleci jo, tolaži jo, spletkari in se pretvarjaj, končno mora začeti sumiti. Tedaj res ne bom več vedel, kaj naj storim, da jo pomirim, ako popolnoma omedli in mi ne ostane, kar Bog ne daj, celo mrtva v rokah."

"Treba je priti takoj do kakega sklepa," je rekel Lodrisio, "ker je še nekaj novega, česar ti še ne veš. Lupo je ušel."

"Ušel?" je vzkliknil Pelagrua prestrašen in začuden ter negiben obstal z izbuljenimi očmi.

"Ušel, da, in sam sem ga vide, ko sem prihajal semkaj, a sem ga prepustil dobrim rokam in preden zaide sonce . . . A zdaj dovolj o tem, ko odpišem v Lucco, bova še govorila in pomislila, kaj naj bi napravila," je končal Lodrisio. Nato je pisal, se razgovoril o vsem in pod večer ga je oskrbnik peljal po skrivnih hodnikih in vežah in ovinkih v neko temno izbo, iz katere se je skozi neopazljive razpoke videlo po dvorani, kjer se je navadno mudila Bice s svojo zvesto služkinjo.

Tedaj je sedela Otorinova nevesta vsa zmučena in utrujena v bogatem naslanjaču ter si podpirala s prebelo roko shujšani obraz, ki ga je sklanjala. Tenka, preprosta, snežnobela obleka, ki jo je imela na sebi, je bila vsa nabrana in ji je lepo padala. Pod neštetimi gubami so zginjale lepe oblike telesa, ki jih je prej polnilo s svojo bujnostjo. Dolgi plavi lasje, razdeljeni na sredi čela, so ji obrobljali obraz, ki je bi ob njihovi zlati barvi še bolj bel. Ne diha rdečice ni bilo na njem razen na ustnicah, ki so pa tudi bile le rožasto blede. Najznačilnejše v njenem obrazu pa so bile velike sinje oči, iz katerih je poleg miline in angelske čistosti odseval tudi žar goreče ljubezni in je bil v njih še deviški ponos z neko prirojeno mehkobo in ljubkostjo, česar se ni niti zavedala. Te sicer jasne, mile, a žive in ponosne oči so bile zdaj potrte in vdrte in kazale oslabelost, ki sta jo povzročila žalost in strah.

Lavreta je sedela za mizico, katera je bila med njo in gospodarico, in vzela neko ročno delo, s katerim je Bice pravkar prenehala.

Bice je oslanjala lice na roko in bila obrnjena proti dekli, kakor bi gledala vezenino, a oči niso nič videle, ker ji je ta trenutek mučil dušo neki skriven strah. Končno je vstala in šla na balkon. Hodila je počasi in težko. Z lakti se je naslonila na ograjo, obstala trenutek tiho in gledala. Zahajajoče sonce, ki se je že na pol skrilo za vrhove oddaljenega gozda, je še medlo obsvetljevalo prostrano ravan. Pojemajoče svetlobe ni motilo nič drugega ko mrka senca kake vrbe tu in tam po močvirni ravnici. Ozračje je bilo težko in mrtvo, a polno neprestanega in neprijetnega regljanja žab. Iz raznih brajd, močvar, trstičja in mlak, ki so jih bili ti kraji polni, se je začela medtem dvigati megla, ki se je širila nad bližnje predmete, se vlekla nato nad druge in jih pokrila, dokler ni zastrla najbolj oddaljenih. Spočetka so žarki le še prodirali, a so počasi pojemali kakor pogled umirajočega. Ko pa je končno megla prevladala in je sonce zašlo, je ugasnila sleherna svetloba, kakor ko človek umre in zapre oči. Kako je bil ta sončni zaton drugačen kakor tisti čudovito lepi, ki jih je nesrečnica gledala v svojih gorah. Z žalostjo se jih je spomnila in se vrnila z balkona k mizici, na kateri je rdečkasto brlela svetilka, ki jo je Lavreta trenutek prej prižgala. Sedla je v naslanjač in vzdihnila: "O moj Bog, to moje trpljenje je preveliko!"

Nekaj časa sta bili obe tiho, potem pa je dobra služkinja odšla na balkon, da bi zaprla vrata. Tedaj se je oglasila lutnja. Lavreta je obstala z roko na vratnici, gospodarica pa je dala prst na usta, nagnila glavo in poslušala. Otožni napev ji ni bil neznan. Kakor osvežena je vstala, narahlo šla na balkon in se pripognila čezenj, da bi ujela vsak glas, ter potem šepnila

"To je uvod v 'Lastovico,' a tiho, zdaj začne s pesmijo!"

In res se je zaslišal zaradi oddaljenosti nekoliko zastrt glas, ki je ob žalobnih akordih strun tožil:

Lastovica, drobna ptica,
ki oglašaš se ob hiši,
ko na nebu mre danica
in te moje srce sliši —
kaj je tvoja govorica,
lastovica, drobna ptica?

Si zapuščena in sama
in ko jaz medliš v samoti?
Joči, joči, saj so nama
usojene enake poti
in me tvoja govorica
potolaži, drobna ptica.

Ne, o ne, ti si na boljem,
tebe perotnica nosi
nad jezerom in nad poljem,
srčece ti pesmi trosi
in so tvoja govorica,
ko ga kličeš, drobna ptica.

Zame pa tolažbe ni je,
uklepajo me mračne stene,
sonce vanje ne posije,
ure tečejo mi lene
in le tvoja govorica
me doseže, drobna ptica.

Kimavec prispe v deželo
in na pot od nas te spravi,
da po dolgem spet veselo
ščebetaje jug pozdravi
tvoja sladka govorica,
lastovica, drobna ptica.

Mene čakajo pa dnovi
bridke žalosti in joka,
ko zapadejo snegovi
in bo v slani vrt in loka.
Takrat tvoja govorica
prav prišla bi, drobna ptica.

O, ko vrneš se spomladi,
križ boš videla tu doli,
ki sameval bo v ogradi —
spusti nanj se in zažgoli
pa naj tvoja govorica
mir želi mi, drobna ptica!

Sedemindvajseto poglavje

"Tremacoldo je," je takoj vsa prevzeta vzkliknila Bice, ko je prenehala pesem, "spoznala sem njegov glas. O, kdo ve, če me ni hotel opozoriti, naj bom previdna? . . . Če bi ga mogla videti! Če bi mogla videti kakega zaupljivega človeka in se znebiti dvoma!"

"Kaj pa še dvomite? Za božjo voljo, le zakaj ste tako vznemirjeni? V dveh dneh bo gospod tukaj, ko vam je obljubil! Torej . . ."

"Tiho!" jo je zaustavila gospodarica s prstom. In sta bili nekaj časa obe tiho, upajoč, da bi se petje ponovilo. Pa se ni nič drugega več slišalo ko zoprno lajanje psov, ki so si kakor odgovarjali izpred samotnih hiš, raztresenih na velike razdalje po pusti ravnini.

Bice je končno zgubila sleherno upanje, se vrnila in sedla k mizi, se obrnila k služkinji, ki je zapirala okno, ter rekla, nadaljujoč pretrgani pogovor:

(Dalje prihodnjič)

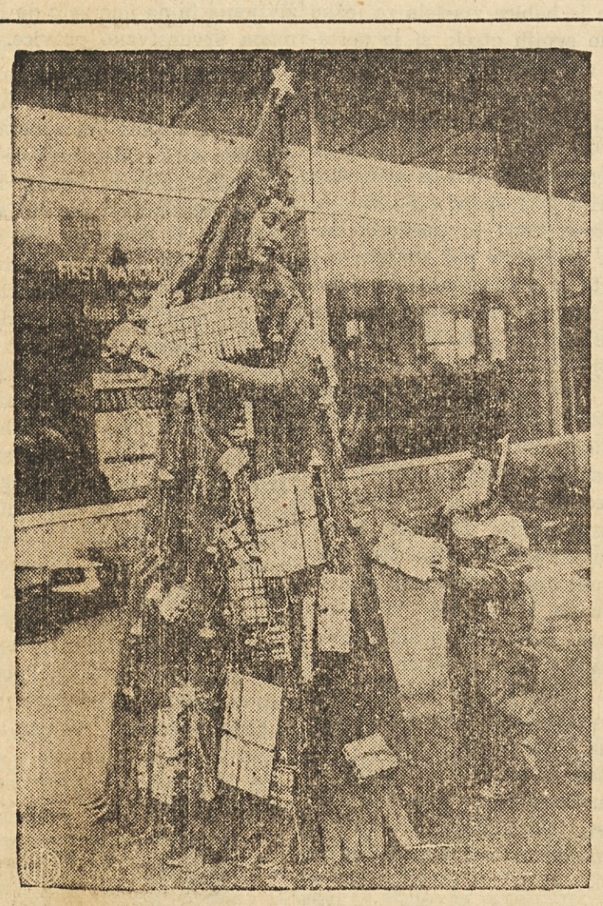

ŽIVO BOŽIČNO DREVO — Brhka Doreen Austin je sodelovala pri otvoritvi božičnega trga v Yonkers, N. Y. kot živo božično drevo, kot ga kaže slika.

— Največji domači telefon ima ameriško obrambno ministrstvo Pentagon v Washingtonu. Po ogromni stavbi je razpredenih 75,000 milj telefonskih vodov.

$1,500,000

Za to vsoto so narasle vloge North American Bank tekom leta 1955.

Za ta porast je več razlogov, ki jih Vam bo v nekaj minutah lepo razložil vsak bančni uradnik.

Zanesljiv dohodek na obrestih, federalno zavarovanje vlog in odlično vodenje zavoda so najboljše jamstvo za Vaše vloge.

Prisrčno ste vabljeni na razgovor o uporabi vaših prihrankov. Ne dajemo nagrad, zato pa nudimo jamstvo Vašim težko prisluženim prihrankom.

Na do 16. januarja vložen denar tečejo obresti od 1. januarja!

The North American Bank Company

15619 WATERLOO ROAD
6131 ST. CLAIR AVE. 3496 EAST 93rd ST.

Member of Federal Deposit Insurance Corp.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Avenue HEnderson 1-0628

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

ODLOČNA VOLJA — Bruno Carati, ki zaradi paralize ne more uporabljati ne rok ne nog, se je navadil slikanja na način, kot ga kaže slika. Kritika delo 14-letnega fanta povoljno ocenjujejo in sodijo, da bo razstava, ki jo pripravlja v bližnji bodočnosti uspela. Z denarjem, ki ga upa na ta način zaslužiti, se bo mladi slikar dal operirati in morda nato nadaljeval z rokami, kar dela zdaj z zobmi.

TWILIGHT GARDENS

4 Miles East of Vine St.
Eastlake - Willoughby, Ohio

GALA NEW YEAR'S EVE PARTY
FLOOR SHOW
"JOLLY JETS"
POLKA - WALTZ - MAMBO, etc.!

Reservation Tickets sold at:
Gornik's,
22346 Lake Shore Blvd.
Jerry Mills,
815 Prospect Ave.
743 Euclid Ave.
Norwood Men's Shop,
6217 St. Clair Ave.
Bill's Clothing & Furnishing,
St. Clair Ave. and E. 152nd
Bedford Men's Shop,
172 Main St., Painesville, O.
Rube Adler Sports,
11714 Detroit Ave.
Ben Son's,
4125 Erie St., Willoughby, O.
All Stores Open till 9 P.M.

For information call:
Willoughby 2-9882

A. GRDINA & SONS

POGREBNI ZAVOD in TRGOVINA S POHIŠTVOM

1053 EAST 62nd ST. HEnderson 1-2088

URADI V COLLINWOODU:

17002-10 LAKE SHORE BLVD. KEnmore 1-5890
15301 WATERLOO ROAD KEnmore 1-1235